

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
YURISTLARNI MALAKASINI OSHIRISH MARKAZI**

“KELISHILGAN”

**O‘zbekiston Respublikasi
Adliya vazirligi xuzuridagi
Intellectual mulk
agentligi direktori**

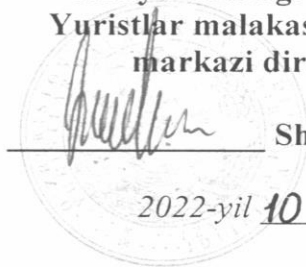

T. Abdusattorov

2022-yil 10 -mart

“TASDIQLAYMAN”

**O‘zbekiston Respublikasi
Adliya vazirligi qoshidagi
Yuristlar malakasini oshirish
markazi direktori**

Sh. Rabiyeu

2022-yil 10 -mart

**MUALLIFLIK HUQUQI VA TURDOSH HUQUQLAR
FANI BO‘YICHA**

O‘QUV DASTURI

Mutaxassislik:

Patent vakillari

Dastur turi:

Patent vakillarini qayta tayyorlash bo‘yicha
qo‘shimcha dastur

Toshkent – 2022

O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2022-yil 28-yanvar kuni tasdiqlangan “Patent vakili” mutaxassisligi bo‘yicha O‘quv reja bilan fan nomi va hajmi belgilangan.

Fan dasturi O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 7-sentyabrdagi “Yuridik sohaga oid bilim talab etiladigan mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirishning zamonaviy tizimini joriy eti chora-tadbirlari to‘g‘risi”gi 544-son qarori asosida ishlab chiqilgan.

Fan dasturi O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi qoshidagi Yuristlar malakasini oshirish markazida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

J.Murotov – Yuristlar malakasini oshirish markazi kafedra o‘qituvchisi, huquq magistri;

Sh. Xasanov – Fan, innovasiya va ta‘lim dasturlarini ishlab chiqish bo‘limi boshlig‘i.

Taqrizchilar:

1. Toshkent Davlat universiteti Fuqarolik huquqi kafedrasini mudiri, yu.f.d., professor Imomov Nurillo Fayzullayevich.

2. Toshkent irrigasiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari institutini Gumanitar fanlar kafedrasini dosenti, yuridik fanlar nomzodi Xudayberdiyeva Gulnora Amanmurodovna.

Fan dasturi Yuristlar malakasini oshirish markazi O‘quv va ilmiy-uslubiy Kengashining 2022-yil ___-_____dagi yig‘ilishining ___-sonli bayonnomasi bilan ma‘qullangan.

I. O‘QUV FANINING DOLZARBLIGI VA OLIY KASBIY TA‘LIMDAGI O‘RNI

Ushbu fan mualliflik huquqi, mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalari haq to‘lash, turdosh huquqlar, turdosh huquqlar sub`yektlari va ularning shaxsiy huquqlari hamda sub`yektlariga haq to‘lash tartibi kabi masalalarni qamrab olgan. Shuningdek, mazkur fanning predmetini o‘rganish jarayonida telekommunikasiyalar tarmog‘ida mualliflik huquqi muhofazasini ta`minlash choralari o‘rganish asosiy maqsad qilingan.

“Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar” fani O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2022-yil 28-yanvar kuni tasdiqlangan “Patent vakili” mutaxassisligi bo‘yicha O‘quv rejaning umumtayyorgarlik fanlari blokiga kiritilgan fan bo‘lib, patent vakili sifatida faoliyatni amalga oshirish istagini bildirgan jismoniy shaxs – patent vakilligiga nomzodlarga (keyingi o‘rinlarda – nomzod deb yuritiladi) o‘qitiladi.

II. O‘QUV FANINING MAQSADI VA VAZIFASI

“Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar” fanini o‘qitishdan **maqsad** – nomzodlarga mualliflarning shaxsiy huquqlari tizimi va himoyasi, bu turdagi huquqda qo‘llanadigan shartnomalar, mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalari haq to‘lash, turdosh huquqlar vujudga kelishi, ob`yektlari va huquqiy muhofazasi, bunday huquqlar sub`yektlari va ularning shaxsiy huquqlari hamda turdosh huquqlar sub`yektlariga haq to‘lash tartibi, shuningdek, telekommunikasiyalar tarmog‘ida mualliflik huquqi muhofazasini ta`minlash choralari bo‘yicha asosiy bilimlarni o‘rgatishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan nomzodlarning nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalalar, umumiyuridik fanlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

Fan bo‘yicha nomzodlarning bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘ydagi talablar qo‘yiladi.

Nomzod:

– mualliflarning shaxsiy huquqlari tizimi va himoyasi, turdosh huquqlar vujudga kelishi, ob`yektlari va huquqiy muhofazasi haqida **tasavvurga ega bo‘lishi**;

– mualliflik huquqida qo‘llanadigan shartnomalar hamda turdosh huquqlar sub`yektlari va ularning shaxsiy huquqlari haqida nazariy va amaliy **bilimlarga ega bo‘lishi**;

– mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalari haq to‘lash, turdosh huquqlar sub`yektlariga haq to‘lash tartibi hamda telekommunikasiyalar tarmog‘ida mualliflik huquqi muhofazasini ta`minlash choralari ko‘ra olish **ko‘nikmasiga ega bo‘lishi** lozim.

“Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar” fanidan MAVZULAR REJASI

№	Mashg‘ulotlarning mavzusi	Jami o‘quv soatlari	Shu jumladan,		
			Ma`ruza	Seminar	Amaliy mashg‘ulot
1	Mualliflarning shaxsiy huquqlari tizimi va himoyasi	4	2	2	-
2	Mualliflik huquqida qo‘llanadigan shartnomalar	12	2	2	8

3	Mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalari haq to'lash	12	2	2	8
4	Turdosh huquqlarning vujudga kelishi, ob'yektlari va huquqiy muhofazasi	4	2	2	-
	Oraliq nazorat	2	-	-	2
5	Turdosh huquqlar sub'yektlari va ularning shaxsiy huquqlari	4	2	2	-
6	Turdosh huquqlar sub'yektlariga haq to'lash tartibi	12	2	2	8
7	Telekommunikatsiyalar tarmog'ida mualliflik huquqi muhofazasini ta'minlash choralarini	12	2	2	8
	Yakuniy nazorat	6	-	-	6
	JAMI	68	14	14	40

III. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

1-Mavzu. Mualliflarning shaxsiy huquqlari tizimi va himoyasi

Mualliflar shaxsiy huquqlari tushunchasi. Mualliflar shaxsiy nomulkiy huquqlari. Mualliflar shaxsiy mulkiy huquqlari. Mualliflar huquqlarini himoya qilish muddatlari. Hammualliflik. Xizmat asarlariga nisbatan mualliflik huquqining qo'llanishi. Mualliflar shaxsiy huquqlari daxlsizligi.

2-Mavzu. Mualliflik huquqida qo'llanadigan shartnomalar

Mualliflar huquqida qo'llanadigan shartnomalar tushunchasi. Shartnomalarning turlari. Mualliflik shartnomalari. Buyurtma shartnomalari. Lisenziya shartnomalari. Shartnomaga ko'ra mualliflik huquqini uchinchi shaxslarga o'tkazish tartibi.

3-Mavzu. Mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalari haq to'lash

Mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish tushunchasi. Mualliflar mulkiy huquqlarini jaamoaviy boshqarish huquqi. Mualliflar mulkiy huquqlarini jamoaviy boshqaruvchi tashkilotlarni tuzish tartibi. Mualliflik haqini yig'ish, to'plash va taqsimlash tartibi. Xorijiy davlatlar mualliflariga tegishli haqni o'tkazib berish tartibi.

4-Mavzu. Turdosh huquqlarning vujudga kelishi, ob'yektlari va huquqiy muhofazasi

Turdosh huquqlar tushunchasi. Turdosh huquqlarning vujudga kelishi. Turdosh huquqlar ob'yektlari turlari va tizimi. Turdosh huquqlar ob'yektlariga qo'yiladigan talablar. Turdosh huquqlarni muhofaza qilish.

ORALIQ NAZORAT

O'quv dasturining 1-4-mavzulari bo'yicha test shaklidagi oraliq nazoratlarni o'tkazish va baholash, bu turdagi oraliq nazoratni o'tkazish bo'yicha metodik materiallar asosida amalga oshiriladi.

5-Mavzu. Turdosh huquqlar sub'yektlari va ularning shaxsiy huquqlari

Turdosh huquqlar sub'yektlari. Turdosh huquqlar sub'yektlari huquqlarining vujudga kelishi. Turdosh huquqlar sub'yektlarining shaxsiy nomulkiy va shaxsiy mulkiy huquqlari. Shaxsiy huquqlarni himoya qilish.

6-Mavzu. Turdosh huquqlar sub'yektlariga haq to'lash tartibi

Turdosh huquqlar sub'yektlariga haq to'lash tartibi. Turdosh huquqlar sub'yektlarining mulkiy huquqlarini boshqarish. Turdosh huquqlar sub'yektlarini boshqaruvchi tashkilotlarni tuzish. Xorijiy davlatlar turdosh huquqlar sub'yektlariga tegishli haqni o'tkazib berish tartibi.

7-Mavzu. Telekommunikasiyalar tarmog'ida mualliflik huquqi muhofazasini ta'minlash choralari

Telekommunikatsiya tizimi. Telekommunikatsiya tizimida mualliflik huquqi ob'yektlarini joylashtirish tartibi. Telekommunikatsiya tizimida mualliflik huquqi ob'yektlaridan foydalanishda qo'llanadigan shartnomalar. Telekommunikatsiya sohasi sub'yektlari tomonidan mualliflik huquqiga rioya etish.

IV. SEMINAR MASHG'ULOTLARI BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Mualliflar shaxsiy nomulkiy va mulkiy huquqlari.
2. Mualliflar huquqlarini himoya qilish muddatlari.
3. Xizmat asarlariga nisbatan mualliflik huquqining qo'llanishi.
4. Mualliflik shartnomalari.
5. Buyurtma shartnomalari.
6. Litsenziya shartnomalari.
7. Shartnomaga ko'ra mualliflik huquqini uchinchi shaxslarga o'tkazish tartibi.
8. Mualliflar mulkiy huquqlarini jamoaviy boshqarish huquqi.
9. Mualliflar mulkiy huquqlarini jamoaviy boshqaruvchi tashkilotlarni tuzish tartibi.
10. Xorijiy davlatlar mualliflariga tegishli haqni o'tkazib berish tartibi.
11. Turdosh huquqlarning vujudga kelishi.
12. Turdosh huquqlar ob'yektlari turlari va tizimi.
13. Turdosh huquqlarni muhofaza qilish.
14. Turdosh huquqlar sub'yektlari huquqlarining vujudga kelishi.
15. Turdosh huquqlar sub'yektlarining shaxsiy nomulkiy va shaxsiy mulkiy huquqlari.
16. Shaxsiy huquqlarni himoya qilish.
17. Turdosh huquqlar sub'yektlarining mulkiy huquqlarini boshqarish.
18. Xorijiy davlatlar turdosh huquqlar sub'yektlariga tegishli haqni o'tkazib berish tartibi.
19. Telekommunikatsiya tizimida mualliflik huquqi ob'yektlarini joylashtirish tartibi.
20. Telekommunikatsiya tizimida mualliflik huquqi ob'yektlaridan foydalanishda qo'llanadigan shartnomalar.
21. Telekommunikatsiya sohasi sub'yektlari tomonidan mualliflik huquqiga rioya etish.

V. AMALIY MASHG'ULOTLAR BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Mualliflik huquqida qo'llanadigan shartnomalar;

Mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalariga haq to'lash;

Turdosh huquqlar sub'yektlariga haq to'lash tartibi;

Telekommunikasiyalar tarmog'ida mualliflik huquqi muhofazasini ta'minlash choralari.

Amaliy mashg'ulotlar davomida tinglovchilar mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish, huquq egalariga haq to'lash va turdosh huquqlar sub'yektlariga haq to'lash tartibi hamda telekommunikasiyalar tarmog'ida mualliflik huquqi muhofazasini ta'minlash choralari o'zaro tegishli harakatlarni bajarish ko'nikmalariga ega bo'lishlari lozim va ular bo'yicha fikr yuritish maqsadida amaliy topshiriqlarni (tegishli prosessual hujjatlar tuzish, muammoli masalalarni yechish va h.k.) bajaradilar. Amaliy topshiriqlarini bajarishda tinglovchilar tegishli amaldagi qonun

normalariga, amaliy tajribasi va o'quv kursi davomida olgan bilimlarga tayanib, ularni asoslab bajarishlari kerak.

VI. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Mualliflarning shaxsiy huquqlari tizimi va himoyasi
2. Mualliflik huquqida qo'llanadigan shartnomalar
3. Mualliflar mulkiy huquqlarini boshqarish va huquq egalari haq to'lash
4. Turdosh huquqlar vujudga kelishi, ob'yektlari va huquqiy muhofazasi
5. Turdosh huquqlar sub'yektlari va ularning shaxsiy huquqlari
6. Turdosh huquqlar sub'yektlariga haq to'lash tartibi
7. Telekommunikasiyalar tarmog'ida mualliflik huquqi muhofazasini ta'minlash choralari

VII. O'QUV VA ISHLAB CHIQRISH AMALIYOTLARI

(O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi
Intellectual mulk agentligi bilan kelishilgan holda amalga oshiriladi)

VIII. LABORATORIYA VA KURS ISHLARI

(O'quv rejasida bu fan uchun ko'zda tutilmagan)

IX. ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBAALARI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari:

Shavkat Mirziyoyev. Milliy taraqqiyot yo'limizni kat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. – 592 b.

Shavkat Mirziyoyev. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. – 488 b.

Shavkat Mirziyoyev. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2018. – 508 b.

Shavkat Mirziyoyev. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2019. – 400 b.

Shavkat Mirziyoyev. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. – Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2020. – 452 b.

Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent, “O'zbekiston” nashriyoti, 2021. – 464 b.

Normativ-huquqiy xujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi. – T.: O'zbekiston, 2021.

O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi. – T., 2019.

O'zbekiston Respublikasi Bojxona kodeksi. – T., 2020.

O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi. – T., 2019.

O'zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi. – T.: Adolat, 2018.

O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi. Birinchi qism. – T.: Adolat, 2015.

O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik prosessual kodeksi. – T.: Adolat, 2018.

O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 29-avgustdagi “Ixtirolar, foydali modellar va sanoat namunalari to'g'risida”gi Qonuni.

O‘zbekiston Respublikasining 2021-yil 12 maydagi “Integral mikrosxemalar topologiyalarini huquqiy muhofaza qilish to‘g‘risida” qonuni.

O‘zbekiston Respublikasining 2001-yil 30-avgustdagi “Tovar belgilari, xizmat ko‘rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to‘g‘risida” qonuni.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022 – 2026-YILLarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoni.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 19-may “Davlat huquqiy siyosatini amalga oshirishda adliya organlari va muassasalari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF 5997-son farmoni.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 2-mart “2017-2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha harakatlar strategiyasini «Ilm, ma‘rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish-yili»da amalga oshirishga oid davlat dasturi to‘g‘risida”gi PF-5953-son farmoni.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-fevraldagi «Intellectual mulk sohasida davlat boshqaruvini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida» PQ-4168-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 1-iyul «O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Intellectual mulk agentligi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida» PQ-4380-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 14-iyuldagi “Ilmiy va ilmiy-texnikaviy faoliyat natijalarini tijoratlashtirish samaradorligini oshirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-3855-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 7-maydagi “Iqtisodiyot tarmoqlari va sohalariga innovatsiyalarni joriy etish mexanizmlarini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida PQ-3698-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 13-apreldagi “O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi faoliyatini yanada takomillashtirishga doir tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-3666-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-apreldagi “O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3652-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 14-avgust “Madaniyat va san‘at tashkilotlari, ijodiy uyushmalar va ommaviy axborot vositalari faoliyatini yanada rivojlantirish, soha xodimlari mehnatini rag‘batlantirish bo‘yicha qo‘shimcha sharoitlar yaratishga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-3201-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 20-iyuldagi “O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Intellectual mulk agentligi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash to‘g‘risida”gi 609-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 13-iyundagi “O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi faoliyatini yanada takomillashtirish va uning moddiy-texnika bazasini mustahkamlashning qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 451-son qarori.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 12-yanvardagi “Ilmiy-innovatsion ishlanma va texnologiyalarni ishlab chiqarishga tatbiq etishning samarali mexanizmlarini yaratish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 24-sonli qarori.

Xalqaro-huquqiy hujjatlar:

Butunjahon intellektual mulk tashkilotini ta‘sis etadigan konvensiya. – M., 1978.

Sanoat mulkini muhofaza qilish bo‘yicha Parij Konvensiyasi. – M., 1883.

- Belgilarni xalqaro ro'yhatdan o'tkazish to'g'risida Madrid Bitimi. – M., 1967.
 Patent kooperatsiyasi to'g'risida Shartnoma. – M., 1970.
 Tovar belgilari bo'yicha qonunlar to'g'risida Shartnoma. – M., 1994.
 Xalqaro patent tasnifi to'g'risida bitimi. – M., 1971.
 Belgilarni ro'yxatga olish uchun tovarlar va xizmatlarni xalqaro tasniflash to'g'risida Nissa bitimi. – M., 1957.
 Sanoat namunalarining xalqaro tasnifini ta'sis etish to'g'risida Lokarno bitimi. – M., 1968.
 Patent huquqi to'g'risida Shartnoma. – M. otnoshenii, 2000.
 Badiiy va adabiy asarlarni himoya qilish to'g'risidagi Bern konvensiyasi. – M., 1971.
 Butunjahon Intellektual Mulk Tashkilotining Mualliflik huquqi bo'yicha shartnomasi. – M., 1997.
 Butunjahon intellektual mulk tashkilotining Ijrolar va fonogrammalar bo'yicha shartnomasi. – M., 1997.

Maxsus adabiyotlar:

- Abdullin A.I. Intellekt i pravo: pravovaya oxrana intellektualnoy sobstvennosti: Uchebnoye posobiye. – M., 2001.
 Avtorskoye pravo XXI vek. Sbornik nauchnix statey. – M. 2010.
 Akramxodjayeva Z.S. Intellektual mulk huquqini himoya qilishning takomillashtirish istiqbollari. – T.. 2008.
 Bezbaxa V.V. Grajdanskoye i torgovoye pravo zarubejnk stran. – M., 2004.
 Belov V.V., Vitaliyev G.V., Denisov G.M.. Intellektualnaya sobstvennost. Zakonodatelstvo i praktika yego primeneniya. – M., 2002.
 Bliznes I. A. Konstitusionno - pravovaya i mejdunarodno-pravovaya zaxita intellektualnoy sobstvennosti. Diss. k.yu.n. – M., 1997.
 Bliznes I.A. Pravovoye obespecheniye intellektualnoy sobstvennosti. – M., 2000.
 Boguslavskiy M.M. Mejdunaronoye chastnoye pravo. – M., 2000
 Volynkina M.V. Innovatsionnoye zakonodatelstvo Rossii. – M., 2005
 Grishayev S.P. Intellektualnaya sobstvennost. Uchebnoye posobiye. – M., 2008.
 Dejina I.G. Problemiprav na intellektualnuyu sobstvennost. – M., 2003.
 Zokirov I.B.. O'zbekiston Fuqarolik huquqi. – T., 1998.
 Kalyagin V.O. Intellektualnaya sobstvennost (Isklyuchitelnyye prava). Uchebnik. – M., 2000.
 Meggs P.B., Sergeyev A.P. Intellektualnaya sobstvennost. – M., 2000
 Nasriyev I.I. Shaxsiy nomulkiy huquqlarni amalga oshirish va muhofaza qilishning fuqarolik-huquqiy muammolari. – T., 2006.
 Nasriyev I.I. Muallifning shaxsiy huquqlarini himoyalash. – T., 2003.
 Okyulov O. Intellektual mulk huquqi: umumiy qoidalar va alohida ob'yektlar. Darslik. – T., 2003.
 Okyulov O.. Intellektual mulk huquqiy maqomining nazariy va amaliy muammolari. – T., 2004.
 Rahmonqulov H.R. Fuqarolik: huquqlar, erkinliklar, burchlar – T., 2000.
 Rahmonqulov H.R. Fuqarolik huquqining predmeti, metodi va tamoyillari. – T., 2003.
 Toshev B.N.. Mualliflik huquqi. – T., 2001.
 Toshev B.N. Xalqaro tashkilotlarning mualliflik huquqiga oid aktlarining huquqiy maqomi. – T., 2007

Toshev B., Xudayberdiyeva G. Mualliflik huquqi tizimidaturdosh huquqlarni muhofaza qilish. – T., 2010

Fuqarolik huquqi. Maxsus qism. Darslik. – T., 2007. – 926 b.

Xalqaro xususiy huquq. Darslik. – T., 2006.

Xudayberdiyeva G.A. Turdosh huquqlarni fuqarolik-huquqiy muhofaza qilish muammolari. – T., 2006.

Fichor M. Kollektivnoye upravleniye avtorskim pravom i smejnymi pravami. – Jeneva, 1990.

Veb-saytlar:

<http://Allpravo.ru>

<http://www.lawportal.ru>

<http://www.legislature.ru>

<http://www.law-and-politics.com>.

<http://www.cer.uz>

<http://www.gov.uz>

<http://www.gki.uz>

<http://www.gs1.uz.org>

<http://www.Lex.uz>

<http://www.wipo.org>